

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ ОПОДАТКУВАННЯ

Лукаш О.А., Устименко А.О.

В умовах становлення ринкової економіки в Україні податкова система не може забезпечити необхідного обсягу надходжень до державного бюджету, бо вона формується в складний для країни період переходу від адміністративно-командної економіки до економіки ринкового типу. Цей процес, у свою чергу, супроводжується кризовими явищами практично в усіх сферах громадського життя. Прийняття і дія податків мають непослідовний характер, що саме по собі знижує ефективність і дієвість кожного з елементів податкової системи. Економічна нестабільність висуває підвищені вимоги до стійкості бюджетної системи. У цій ситуації професійність законодавців повинна виражатися в умінні знайти оптимальне співвідношення рівнів податкових ставок, адекватних сучасному моменту. Для створення оптимальних податків дуже важливі такі вимоги:

- а) податкова структура повинна сприяти використанню податкової політики з метою стабілізації, оздоровлення та підйому економіки країни;
- б) необхідне скорочення витрат на утримання адміністрації та дотримання податкового законодавства;
- в) ставки податків мають бути порівняними щодо аналогічних ставок у сусідніх країнах;
- г) система податків повинна мати мінімум необґрунтованих пільг, бути пов'язана із загальною політикою ціноутворення й зростанням заробітної плати;
- д) податки мають надавати більше свободи підприємництву, інвестиціям, науково-технічному прогресу.

Основним завданням податкової політики в Україні є сприяння, насамперед, зростанню обсягів нагромадження, створенню умов, що полегшуватимуть підприємствам відновлення основного капіталу.

Тому нова податкова система має формуватися, враховуючи принципи зміни в житті країни. Так, необхідно створити більш розгалужену, кваліфіковану податкову службу для контролю і своєчасної сплати податків.

Створення нової бюджетної та податкової політики спрямовано на вихід 11 глибокої фінансової кризи і, насамперед, на забезпечення бюджетних надходжень. Податкові та фінансово-бюджетна важелі в 2003 р. сприяють стабілізації економіки -України, подоланню спаду виробництва, зниженню соціального напруження. Однак це можна реалізувати тільки в умовах ефективного стимулювання виробництва, його структурної перебудови, упровадження нових технологій, пріоритетного розвитку села, підтримки окремих галузей соціальної та виробничої інфраструктури. У той же час треба підсилити державну підтримку непрацевдатних верств населення, пов'язуючи розмір підтримки зі зміною цін визначеного переліку споживчих товарів. У податковій політиці важливо підсилити зацікавленість товаровиробників в інвестуванні капіталу та в його нагромадженні. Необхідний перехід від фіскальної до регуляційної ролі, до збільшення прибутків бюджету за рахунок розширення бази оподаткування. Необхідно, насамперед, зменшити, чи навіть цілком зняти податки на виробничі інвестиції, використовувати частину податку на додаткову вартість для регулювання цін на продукцію тваринництва, надати пільги з оподаткування підприємствам, а також особам, що займаються підприємницькою діяльністю з випуску товарів широкого споживання.

Таким чином, нове податкове законодавство України повинне відповідати основним напрямкам податкової політики держави та регламентувати принципові положення системи оподаткування. Уже значно розширено контрольні функції податкових інспекцій, що, проте, можна вважати й негативним. Зроблено перший важливий крок до послаблення фіскального призначення оподаткування. Другим кроком до нього повинне стати різке скорочення податкового тиску на підприємства та інших виробників. Для припинення руйнівного впливу¹ податкової системи на виробництво і перетворення податків на дієвий засіб ефективного розв'язання завдань економічного та соціального розвитку країни, ощадливого використання ресурсів, реалізації реформ з виходу з економічної кризи та виконання відповідного законодавства, потрібно здійснити низку заходів законодавчого, економічного й організаційного характеру.